

Державні будівельні норми України

СИСТЕМА НОРМ ТА ПРАВИЛ
ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ІОНІЗУЮЧИХ ВИПРОМІНЮВАНЬ
ПРИРОДНИХ РАДІОНУКЛІДІВ В БУДІВНИЦТВІ

Основні положення

ДБН В.1.4-0.01-97

Видання офіційне

Державний комітет України
у справах містобудування та архітектури

Київ -1997

Розроблені : Науково-виробничою фірмою "РОСА" (Горіцький О.В.,

<http://yurist-online.org/>

к.т.н.; Сабалдир В.П., к.т.н.; Захарчук М.І.,
інж.; Кравченко Л.С., інж.),
Науковим центром радіаційної медицини АМН
України (Ліхтарьов І.А., д.ф-м.н.;
Лось І.П., д.б.н.; Романенко А.Ю., д.м.н.)
за участю
Мінохорони здоров'я (Бобильова О.О., к.м.н.),
Держкоммістобудування (Желудков Г.В., інж.),
Міністерства з надзвичайних ситуацій (Пінчук В.Я.,
к.т.н.),
Академії будівництва (Величко В.О., к.т.н.; Злобін
Г.К., інж.; Лівійський О.М., д.т.н.),
НДІ будівельного виробництва Держкоммістобуду-
вання (Полонська С.О., к.т.н.)

Внесені і Відділом державних нормативів, стандартів та
підготовлені до сертифікації Держкоммістобудування України
затвердження:

Затверджені: Наказом Держкоммістобудування України

від " 24 " липня 1997 р. 124 та введені в дію

з " 1 " січня 1998 р.

--- -----

З введенням в дію ДБН В.1.4-0.01-97, ДБН В.1.4-0.02-97, ДБН В.1.4-1.01-97, ДБН В.1.4-2.01-97 втрачають чинність РБН 356-91 "Положення про радіаційний контроль на об'єктах будівництва та підприємствах будіндустрії і будматеріалів України".

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Система норм та правил зниження рівня іонізуючих ДБН В.1.4-0.01-97 випромінювань природних радіонуклідів в будівництві

Основні положення

Вводяться вперше

---

1. ГАЛУЗЬ ЗАСТОСУВАННЯ

1.1. Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випроміню-

вань природних радіонуклідів в будівництві (далі - Система) встановлює вимоги до виробничого і експлуатаційного фактора - "підвищений рівень іонізуючого випромінювання природних радіонуклідів", який підлягає регламентуванню і зменшенню, та призначає правила, методи і засоби його контролю.

1.2. Система поширюється на всі види будівництва, крім об'єктів атомної промисловості та тих, де діють спеціальні нормативні документи, що регламентують вимоги до радіаційного захисту.

1.3. ДБН "Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Основні положення" встановлюють скорочення, терміни та визначення, що прийняті в Системі; структуру Системи; категорії, види, статус вимог нормативних документів (далі - НД); загальні вимоги до радіаційного контролю в будівництві.

1.4. Дотримання цих норм є обов'язковим на території України для всіх юридичних та фізичних осіб, незалежно від форм власності, що приймають участь у проектуванні, будівництві та експлуатації будинків і споруд, а також виготовляють будівельні матеріали, вироби та конструкції або здійснюють контроль за будівництвом та виготовленням вищезгаданої продукції.

1.5. Всі вимоги цих норм є обов'язковими.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цих ДБН наведені посилання на такі документи:

- ДСТУ 1.0-93 Державна система стандартизації України. Основні положення.:
- ДБН А.1.1-1-93. Система стандартизації та нормування в будівництві. Основні положення.
- ДБН А.1.1-2-93. Система стандартизації та нормування в будівництві. Порядок розробки, вимоги до побудови, викладу та оформлення нормативних документів
- ДБН В.1.4-0.02-97. Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Типові документи.
- ДБН В.1.4-1.01-97. Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні.
- ДБН В.1.4-2.01-97. Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві.

Радіаційний контроль будівельних матеріалів та об'єктів будівництва.

- КНД 50-011-93. Основні положення та порядок розробки стандартів на терміни та визначення.

3. СКОРОЧЕННЯ, ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ.

3.1. В Системі прийняті такі скорочення:

ІВ - іонізуючі випромінювання;

ДІВ - джерело іонізуючого випромінювання;

ПРН - природні радіонукліди;

РК - радіаційний контроль;

ВРК - вхідний радіаційний контроль;

РКПВ - радіаційний контроль в процесі виробництва;

ОРКО - остаточний радіаційний контроль об'єкту;

Аеф - ефективна сумарна питома активність ПРН;

ППД - потужність поглиненої дози;

ЕРОА - середньорічна еквівалентна рівноважна об'ємна активність радону;

РРО - разові радіаційні обстеження;

СРО - систематичні радіаційні обстеження;

РРП - регламентовані радіаційні параметри;

ДР - допустимі рівні;

РП - радіаційний паспорт.

3.2. Основні терміни та визначення, які використовуються в Системі, регламентовані в Нормах радіаційної безпеки України (далі - НРБУ).

3.3. Термінологічні розділи, термінологічні словники, словники термінів та визначень у складі НД Системи, окремі терміни та визначення розробляються у відповідності до вимог КНД 50-011.

4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Система - комплекс взаємопов'язаних НД, що містять норми та правила, виконання яких забезпечує зниження до нормативних рівнів іонізуючого випромінювання. ПРН в збудованих об'єктах, носієм якого є будівельні матеріали, вироби та конструкції, а також оточуюче людину середовище.

4.2. Об'єктом нормування є структура Системи, взаємозв'язки між її елементами, вимоги до Системи в цілому та її підсистем зокрема. Система об'єднує вимоги, виконання яких у будівництві забезпечує радіаційну безпеку як працюючих в будівельній галузі, так і населення, що мешкає в об'єктах, зведених з виконанням цих норм.

4.3. Система встановлює:

- норми та правила організації робіт із забезпечення зниження рівня іонізуючого випромінювання та організаційно-методичні вимоги до нормування в галузі радіаційної безпеки в будівництві;

- норми радіаційних параметрів сировини, матеріалів та об'єктів в будівництві;
- норми та правила радіаційного контролю сировини, будівельних матеріалів та об'єктів будівництва;
- правила та методи зниження рівня іонізуючого випромінювання ПРН;
- правила нормування матеріально-технічних, трудових та економічних витрат, пов'язаних із забезпеченням радіаційної безпеки при спорудженні та експлуатації будівельних об'єктів.

С.3 ДБН В.1.4-0.01-97

4.4. Система побудована на основних принципах радіаційної безпеки, встановлених НРБУ. Вона відповідає міжнародним рекомендаціям із радіаційного захисту людини в сфері виробництва і в побуті.

4.5. У складі нормативних документів, що входять до Системи, можуть розроблятися термінологічні словники, до яких крім стандартизованих термінів можуть бути включені і інші, у тому числі нестандартизовані та загальнотехнічні терміни та визначення, що складають єдину термінологічну систему, необхідну для користування цими нормативними документами.

Введення в склад термінологічних словників принципово нових

термінів та визначень не допускається. Термінологічний словник може бути розділом чи підрозділом НД або додатком до нього (обов'язковим чи рекомендованим).

5. СТРУКТУРА СИСТЕМИ

5.1. Система містить в собі підсистеми, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Шифр	Назва підсистеми
0	Організаційно-методичні норми і правила
1	Норми радіаційних параметрів
2	Норми і правила радіаційного контролю та захисту
3	Норми матеріально-технічних, трудових та економічних витрат
4.і далі	Резерв

5.2. Нормативні документи підсистеми "О" встановлюють:

5.2.1. Організаційно-методичні вимоги до нормування в галузі зниження рівнів ІВ ПРН в будівництві (мету, завдання, структуру Системи та її підсистем, впровадження та контроль вимог, регламентованих Системою та інше).

5.2.2. Вимоги (правила) із організації роботи, спрямованої на забезпечення безпеки праці (навчання працюючих основам радіаційної безпеки, атестація працівників, методи оцінки стану радіаційної безпеки та інше).

5.2.3. Вимоги до побудови та змісту типових організаційно-методичних та нормативних документів кожної з підсистем Системи.

5.2.4. Вимоги до структури підсистем.

5.3. Нормативні документи підсистеми "1" встановлюють:

5.3.1. Характеристики можливих джерел ІВ ПРН, які є об'єктом нормування (вид, характер дії, можливі наслідки впливу).

5.3.2. Допустимі рівні випромінювання.

С.4 ДБН В.1.4-0.01-97

5.4. Нормативні документи підсистеми "2" встановлюють:

5.4.1. Характеристики об'єктів контролю.

5.4.2. Технічні умови на засоби контролю та захисту.

5.4.3. Класифікацію методів та засобів контролю та захисту.

5.4.4. Правила проведення контролю та захисту.

5.5. Нормативні документи підсистеми "3" встановлюють правила оптимізації матеріально-технічних, трудових та економічних витрат.

6. КАТЕГОРІЇ, ВИДИ, СТАТУС ВИМОГ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ.

6.1. Норми та правила Системи за категоріями поділяються на державні та галузеві.

6.2. НД підсистеми "1" можуть бути лише державними, інших підсистем - Державними або галузевими.

6.3. Галузеві норми та правила повинні встановлювати вимоги у відповідності до державних нормативних документів з урахуванням особливостей будівництва, але не перевищувати рівня допустимих норм випромінювання, наведених в діючих державних НД.

6.4. Дозволяється розробка нормативних документів підприємств тільки щодо вимог, передбачених п.5.2.2. підсистеми "0".

6.5. Позначення державних НД Системи - відповідно до вимог ДБН А.1.1-1. Реєстраційний (обліковий) номер НД Системи містить в собі шифр підсистеми (0,1,2,3,4,...) і через крапку порядковий номер документу в цій підсистемі. Наприклад, ДБН В.1.4-0.01-97.

6.6. Види НД Системи - за ДБН А.1.1-1.

6.7. Нормативні документи Системи повинні мати статус вимог, що наведений в таблиці 2.

Таблиця 2.

Назва підсистеми	Статус вимог, що містяться в НД
Норми радіаційних параметрів в будівництві	обов'язкові
Норми та Правила радіаційного контролю та захисту	обов'язкові або рекомендовані
Організаційно-методичні норми і правила	обов'язкові або рекомендовані
Норми матеріально-технічних, трудових та економічних витрат	рекомендовані

7. ПОБУДОВА ТА ЗМІСТ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

7.1. Побудова, виклад, оформлення та зміст нормативних документів Системи - за ДБН А.1.1-2 та вимогами цього НД.

7.2. Назва НД повинна складатись з назви виду НД згідно п.6.6.,

заголовка, що визначає об'єкт нормування та, в необхідних випадках, підзаголовка, що уточнює об'єкт нормування або характер вимог (наприклад, "Загальні вимоги безпеки").

Назва НД повинна відповідати вимогам ДБН А.1.1-2.

7.3. Основоположні організаційно-методичні НД повинні мати структуру за ДБН А.1.1-2 та задовольняти такі вимоги:

С.5 ДБН В.1.4-0.01-97

7.3.1. Вступна частина повинна поділятися на розділи:

- а) Галузь застосування;
- б) Нормативні посилання;
- в) Скорочення, терміни та визначення;
- в) Загальні положення.